

Töövõimereform

Töövõimereform käivitub samm-sammult. 1. juulist 2016 hakkas uus töövõime hindamise ja toetuse maksmise süsteem kehtima neile tööealistele inimestele, kes taotlevad töövõime hindamist esmakordselt. See puudutab inimesi, kellel pole viimase kuue aasta jooksul ehk pärast 1. juulist 2010 töövõimekaotust hinnatud. Inimestel, kes lähevad korduvhindamisele enne 1. jaanuarit 2017, hindab Sotsiaalkindlustusamet töövõimetust ja maksab töövõimetuspensioni vana korra kohaselt. Tööealine inimene on 16-aastane kuni vanaduspensionieani.

1. jaanuarist 2017 hindab töövõimet ainult töötukassa. Töövõimetuspensionäridel tuleb korduvhindamisele töötukassasse pöörduda siis, kui jõuab kätte püsiva töövõime ekspertiisotsuses märgitud korduvhindamise tähtaeg.

Puude raskusastme tuvastamine jääb endiselt sotsiaalkindlustusametile ning inimesel on võimalik taotleda töövõime hindamist ja puude raskusastme tuvastamist koos, esitades ühis taotluse ükskõik kummale asutusele - töötukassale või sotsiaalkindlustusametile.

Töötukassa hindab töövõimet uute põhimõtete järgi. Kui seni hinnati pikaajalise tervisekahjustusega inimesel töövõimekaotust peamiselt diagnooside põhjal, siis uus töövõime hindamine võtab arvesse nii diagnoosi kui seda, mil määral tervises seisund inimese igapäevast tegutsemist ja töötamist mõjutab. Hindamise tulemusel võib inimene olla kas puuduva, osalise või täieliku töövõimega.

Töövõimereform asendab töövõimetuspensioni töövõimetoetusega, mis on kahes suuruses: osalise töövõime korral on toetus sel aastal ligi 192 eurot kuus ning puuduva töövõime korral ligi 337 eurot kuus (toetuse täpne suurus sõltub kalendripäevade arvust kuus). Sarnaselt riiklike pensionitega indekseeritakse ka töövõimetoetuse määra iga aasta 1. aprillil.

Osalise või puuduva töövõime korral on inimene ravikindlustatud sõltumata sellest, kas ta täidab aktiivsushõldeid või mitte.

Kõik tänased töövõimetuspensionärid jõuavad uude töövõimetoetuse süsteemi aastaks 2020. Erandiks jäävad vaid need, kes on hinnatud töövõimeetuks tähtajatult – nemad jäävadki töövõimetuspensioni saajateks kuni vanaduspensioni ea täitumiseni, kui nad ei soovi uue süsteemiga liituda vabatahtlikult.

Puuduva töövõimega inimesed saavad töövõimetoetust tingimusteta. Uus on see, et osalise töövõimega inimeselt oodatakse, et ta on toetuse saamiseks aktiivne ehk ta täidab ühte neist tingimustest:

- töötab (töötamiseks loetakse ka näiteks äriühingu juhatuse liikmeks olemist);
- otsib tööd ehk on registreeritud töötaja;
- õpib ehk omandab põhi-, kesk-, kutse- või kõrgharidust;
- kasvatab alla kolmeaastast last;
- hooldab raske või sügava puudega inimest;
- saab loometoetust loomeliidult;
- viibib ööpäevaringsel nõusolekuta erihooldusteenusel;
- viibib tahtest olenematul ravil või kandma muud asenduskaristust;

- viibib aja-, asendus- või reservteenistuses.

Toetus käsikäes kohustustega

Kui osalise töövõimega inimene otsib töötukassa abiga tööd, siis oodatakse temalt:

- töö otsimiskavas kokkulepitud tegevustes ja teenustes osalemist (tegevused peavad olema jõukohased ja aitama iga inimest tööle lähemale);
- kokkulepitud ajal nõustamisel osalemist, seejuures võib nõustamine toimuda ka telefoni teel või töötukassa portaali iseteeninduse vahendusel, kui töötukassasse vastuvõtule tulemine on raskendatud terviseseisundist või puudest tingitud liikumistakistuse või muu erivajaduse tõttu. Juhul, kui inimene osaleb teenusel, on ühendust võimalik hoida muul sobival moel;
- sobiva töö vastuvõtmist. Seejuures arvestatakse tervisest tulenevaid piiranguid, aga ka töö tasuvust, kaugust elukohast, sobivust perekondlike kohustustega jms.

Kui osalise töövõimega inimene, kes on registreeritud töötuna, rikub korduvalt ja ilma mõjuva põhjuseta kokkulepitud kohustusi, peatatakse või lõpetatakse talle teatud ajaks töövõimetoetuse maksmine.

Teiselt poolt on töötukassal kohustus alati selgitada, millised on inimese õigused ja kohustused, mis on kokkulepitud tegevuste sisu, miks need tegevused on vajalikud ning mis võib kaasneda, kui kokkulepitust mõjuva põhjuseta kinni ei pea. Seega, kui inimene ei saa kokkulepitud nõustamisel või teenusel osaleda, siis on oluline töötukassat sellest esimesel võimalusel teavitada.

Töövõimereform: kes mida teeb?

- Eesti Töötukassa korraldab töövõime hindamist, maksab töövõimetoetust, nõustab tööotsijaid ja tööandjaid ning osutab tööle saamist ja töötamist toetavaid teenuseid.
- Sotsiaalkindlustusamet pakub igapäevaeluks vajalikke abivahendeid, sotsiaalset rehabilitatsiooni, pikaajalist kaitstud töö võimalust ja psüühikahäiretega inimestele erihoolekandeteenuseid.
- Kohalikud omavalitsused osutavad sotsiaalteenuseid, näiteks tugiisiku, isiklik abistaja, ja viipekeeletõlgi teenust, sotsiaaltransporti, kodu kohandamist jne. Need teenused on olulised, et erivajadustega inimesed saaksid olla aktiivsed, tööd otsida ja tööl käia, õppida ja ühiskonnaelus osaleda.

Küsimuste korral võtke julgelt ühendust:

Eesti Töötukassa, info@tootukassa.ee telefon 15501
Kiviõli büroo, kivioli@tootukassa.ee telefon 332 1900
Lisainfot saab ka aadressil www.tootukassa.ee

Alli Pertel

Eesti Töötukassa
Kiviõli büroo juhataja